

BETÆNKNING

Afgivet af Revisionsudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om godkendelse af Landskassens regnskab for 2015

Afgivet til forslagens 2. behandling

Revisionsudvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut, Poul Hansen, formand
Medlem af Inatsisartut, Agathe Fontain, næstformand
Medlem af Inatsisartut, Jens-Erik Kierkegaard
Medlem af Inatsisartut, Ineqi Kielsen
Medlem af Inatsisartut, Hans Aronsen

Ved konstituering den 11. april 2016, blev Poul Hansen valgt som formand og Agathe Fontain som næstformand for udvalget.

Ændringer i udvalget i løbet af året:

Medlem af Inatsisartut, Hans Aronsen blev sygemeldt umiddelbart før efterårssamlingens start, den 9. september og afløst af: Medlem af Inatsisartut, Debora Kleist.

Revisionsudvalget har efter 1. behandlingen den 27. maj 2016, gennemgået beslutningsforslaget om godkendelse af Landskassens regnskab for 2015.

1. Indledning:

Revisionsudvalget afholdt regnskabsseminar i starten af juni måned 2016, vedrørende Landskassens regnskab 2015. Udvalget har fremsendt en række spørgsmål til Naalakkersuisut på baggrund af de regnskabsmæssige forklaringer samt Naalakkersuisuts bemærkninger til revisionsprotokollatet. Nærværende betænkning indeholder uddrag af revisionsprotokollater, uddrag af udvalgets spørgsmål til Naalakkersuisut samt Naalakkersuisuts bemærkninger og svar hertil. Udvalget vedlægger bagvedliggende korrespondance som bilag til betænkningen, jf. Inatsisartutlov om Inatsisartut og

Naalakkersuisut § 18, stk. 1. Evt. personfølsomme og fortrolige oplysninger indgår ikke i bilagsmateriale.

1.2. Revisionsudvalgets opgaver

Formålet med offentlig revision er, at understøtte den parlamentariske kontrol med offentlige midler, herunder at styrke offentlighedens indsigt med forvaltningen ved at sikre uafhængig, objektiv og troværdig information samt sikre ansvarlighed i forvaltningen.

Revisionsudvalgets hovedopgaver er beskrevet i §§ 18 og 19, i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut. Det fremgår heraf, at udvalget ”*gennemgår landskassens regnskaber og revisionens bemærkninger hertil én gang om året og fremsætter de spørgsmål og bemærkninger til Naalakkersuisut, som regnskaberne giver anledning til. Spørgsmål og bemærkninger tillige med besvarelser fra Naalakkersuisut forelægges Inatsisartut*”. Det er Inatsisartut, der efterfølgende må afgøre, hvorvidt eventuelle kritisable forhold, påpeget af Revisionsudvalget, skal have konsekvenser for de ansvarlige Naalakkersuisutmedlemmer. Udtaler Revisionsudvalget kritik i forbindelse med gennemgangen af Landskassens regnskab, er det endvidere Naalakkersuisut, som politisk ansvarlig, der skal påse, at der rettes op på forholdene.

Ud over de i lovgivningen beskrevne opgaver, ser Revisionsudvalget det som en af sine vigtigste opgaver, generelt at påse, at de systemer og forretningsgange, som Naalakkersuisut opretter til løsning af Selvstyrets mangeartede opgaver, fungerer efter hensigten. I den forbindelse er udvalget primært interesseret i at påse, at de mekanismer og værktøjer, der har betydning for økonomistyringen og regnskabsaflæggelsen er til stede, og at de fungerer efter hensigten. Disse betragtninger betyder også, at Revisionsudvalget til stadighed har fokus på at udvikle og styrke revisionsfunktionen, ved en løbende tilpasning i forhold til principperne for *god offentlig revisionsskik*. Det indebærer en til stadighed stigende inddragelse af ikke bare finansielle aspekter, men også juridisk-kritiske aspekter såvel som egentlig forvaltningsrevision. Det er områder, som til stadighed vil søges udviklet i de kommende år og områderne indgår i nærværende betænkning under den eksterne revisors bemærkninger.

1.2.1. Revisionsudvalgets kompetence i forhold til selvstyrejede aktieselskaber

Revisionsudvalget fører kontrol med, hvordan Naalakkersuisut varetager Selvstyrets aktionærinteresser, jf. § 19 i Inatsisartutlov nr. 26 af 18. november 2010 om Inatsisartut og Naalakkersuisut.

Udvalget kan i den forbindelse indhente de samme oplysninger om selskaberne, som Naalakkersuisut har adgang til at indhente.

2.0 Revisionsudvalgets overordnede konklusioner

Revisionsudvalget finder det tilfredsstillende, at Landskassens regnskab for 2015 samlet set er retvisende, dvs. uden væsentlige fejl og mangler. Ekstern revision har løbende kunne konstatere forbedringer i Selvstyrets regnskabsvæsen, herunder arbejdet med den løbende budgetopfølgning. Der bør imidlertid fortsat fokuseres på området, herunder styrkelse af forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at Selvstyret kan overholde bevillinger og regnskabsregler.

På et enkelt område - Anlægs- og Renoveringsfonden - finder Revisionsudvalget forholdet omkring fejl og mangler, samt de gentagne forsinkelser i fremlæggelse af Anlægs- og renoveringsredegørelsen for stærkt kritisable. Revisionsudvalget henstiller i øvrigt til forbedringer på en række områder.

Helt overordnet kan det siges, at der ønskes en mere stringent opfølgning og kvalitetsorienteret rapportering for Landskassens Regnskab, for så vidt angår de regnskabsmæssige forklaringer jf. gældende regler, samt en fortsat styrkelse af den interne budgetopfølgning. Disse områder vil kunne imødekomme mange af Revisionsudvalgets henstillinger, såvel som ekstern revisors anbefalinger. Dertil kommer, at flertallet af henstillinger er gentagelser fra tidligere år, som endnu er åbne. Sidst men ikke mindst må det anføres, at der i svarene, til såvel ekstern revisor såvel som Revisionsudvalgets spørgsmål, savnes en større stringens i forhold til en klar og systematisk angivelse af det forventede tidspunkt for, hvornår påpegede forhold konkret forventes håndteret og bragt i orden.

3.0 Ekstern revisors bemærkninger i revisionsprotokollaterne

3.1 Overordnede bemærkninger

I dette afsnit fremhæves forhold, som fremgår af den af Inatsisartut udpegede eksterne revisors revisionsprotokollater til regnskabet for 2015. For en fuldstændig gennemgang af protokollaterne, samt Naalakkersuisuts kommentarer hertil henvises til bilag 1-5.

Den eksterne revision konkluderer, at årsregnskabet for perioden 1. januar til 31. december 2015, i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler, i overensstemmelse med Landstingslov om Grønlands Hjemmestyres regnskabsvæsen mv.

Konklusionen er ledsaget af bemærkninger til følgende udvalgte forhold:

- At der løbende konstateres forbedringer i Selvstyrets regnskabsvæsen, herunder arbejdet med den løbende budgetopfølgning.

Men at:

- Antallet af om- og efterposterings er bekymrende.
- At dokumentation for kvalitetssikring af årsrapporten ikke var udarbejdet ved påbegyndelsen af revisionen.

3.2 Åbne bemærkninger fra tidligere år

Til de overordnede bemærkninger hører også en række åbne temaer fra tidligere år, som igen er blevet adresseret, og hvortil Naalakkersuisut har svaret. Nedenfor er bemærkningerne opsummeret, dvs. ikke citeret. Helheden fremgår af revisionsprotokollatet i vedlagte bilag 1-5. Opsummeringen er indsat for henholdsvis revisor (-) og svar fra Naalakkersuisut (○):

- Fortsat indskærpelse af regler om skriftlige forretningsgangsbeskrivelse, idet visse enheder ikke følger regnskabshåndbogen.
 - *Ressortomlægninger pr. 1. januar 2015 har været omfattende, hvorfor regnskabsinstruksen ikke har været fulgt konsekvent af alle under omlægningerne. Reglerne omkring skriftlige forretningsgange vil blive indskærpet af Finansdepartementet.*
- Bedre beskrivelse af overførselsregler mellem finanslovskonti, konsolideringsprincipper i forhold til nettostyrede virksomheder samt resultatbegreber i regnskabet beskrives bedre.
 - *Beskrivelse af såvel overførselsregler, konsolideringsprincipper samt retningslinjer vil blive udarbejdet.*
- Bruttolønlisterne bør anvendes mere konsekvent, som sikring mod forkeret lønudbetaling.
 - *Opgaven med bruttolønlistes opprioriteres, herunder aftale om krav til behandling af bruttolønlistes i løbet af 2016 og 2017.*
- At der fokuseres endnu mere på opfølgning og afstemning af udlånsporteføljer i løbet af året, herunder boligstøtteudlån, som fører til meget store værdireguleringer i forbindelse med regnskabsafslutningen.
 - *Arbejdet med afstemning og værdiansættelse af låneporteføljen er ved at komme i mål.*
- Afstemning af leverandørgæld er blevet bedre, men bør fortsat indskræpes.
 - *Der indføres månedlig dokumentation af afstemninger af de største kreditorer samt stikprøvekontrol på de mindre kreditorer.*
- Indskærpelse af regler om bevillingskontrol, herunder søgning af bevillingsmæssig hjemmel ved afvigelser. Dertil mangler de regnskabsmæssige forklaringer fortsat substans, herunder betragtninger om aktivitetsniveauer, konsekvenser af ubesatte stillinger mv.

- *Finansdepartementet er enig i, at bevillingsoverholdelsen kan vises med og uden overførselsadgang (mellem finanslovskonti).*
- Tilpasning af regler om inventarfortegnelser bør foretages.
 - *Mulighederne for inventarfortegnelse undersøges i løbet af 2. halvår 2016.*
- Utilstrækkelig opfølgning på registreringer vedrørende Anlægs- og renoveringsfonden på 1.010 mio. kr. Der er fortsat posteringer, som ikke kan henføres til projekter.
 - *Der pågår opfølgning på afsluttede projekter, og der indføres fremadrettet en rapportmodel med månedlig opfølgning. Der er nedsat en arbejdsgruppe bestående af Anlægsafdelingen og DcR, der har til formål at sikre, at fejl ikke opstår fremadrettet samt at allerede konstaterede fejl og uoverensstemmelser rettes.*

3.3 Øvrige bemærkninger til årsregnskabet 2015

- Centralisering og evaluering af interne samarbejdsaftaler.
 - *DcR har nu udarbejdet en ny standardregnskabsaftale med enheder.*
- Monitering af tilrettelagte kontroller, idet der ikke udføres effektive kontroller.
 - *DcR omlægges og effektiviseres i øjeblikket al afstemning af relevante drifts- og balancelogkonti.*
- IT og generelle IT kontroller, hvor en overordnet it-risikoanalyse samt en række konkrete sikkerhedsforhold kan forbedre IT-sikkerheden væsentligt.
 - *Systemmæssigt er der begrænsninger for mulighederne for at indføre nye sikkerheds-tiltag før indfasningen af et nyt økonomistyringsystem (ERP-system). Digitaliseringsstyrelsen planlægger en IT-risikoanalyse i løbet af 12-18 måneder.*
- Indførelse af formelle krav til årsregnskabet, idet regnskabet har stor betydning for overblikket over den grønlandske samfundsøkonomi.
 - *Dette overvejes i forbindelse med den nye budget- og regnskabslov samt implementering af ERP-systemet.*
- Rettidig betaling af fakturaer i forbindelse med køb af varer og tjenester.
 - *ASA arbejder med at få indført betalingsbetingelser, der tilgodeser muligheden for rettidig betaling. Samtidig arbejdes der på at effektivisere godkendelsesprocesser.*

- Aktier på samlet 2.842 mio. kr. er optaget til kostpris i regnskabet, men aktiernes indre værdi er lavere, hvilket udgør et tab som ikke er regnskabsført.
 - o *Regnskabsprincipperne vil blive revurderet i samarbejde med den eksterne revision.*

3.4 Juridisk-kritisk revision

I tilknytning til ovennævnte bemærkninger indgår fra 2015 også juridisk-kritisk revision. Herved skal forstås, at det er et revisionsmål at påse, hvorvidt forvaltningen og de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisionen udføres stikprøvevis med afsæt i en vurdering af risiko og væsentlighed. Uddrag af anbefalingerne omfatter:

- Kompetencer og uddannelse kan styrkes ved at gøre at gøre sagsbehandlerkurser obligatoriske, evt. som e-learning.
 - o *ASA tager punktet til efterretning og kan oplyse, at der pågår et arbejde med henblik på obligatoriske sagsbehandlingskurser.*
- Det nye sagsbehandlingssystem ”F2” har været meget længe undervejs og mulighederne for at benytte sagsbehandlingsunderstøttende funktioner er kun delvist udnyttet.
- Bevillingsoverholdelse er fortsat en udfordring i forhold til afvigelsesforklaringerne, som kan styrkes i grundighed og angivelse af konsekvenser for opgaveløsning for områder, der har mange ledige stillinger. Anbefalingen er derfor at indskærpe reglerne for afvigelsesforklaringer.

3.5 Forvaltningsrevision

I tilknytning til den juridisk-kritiske revision indgår forvaltningsrevision. Herved forstås undersøgelser af, hvorvidt de politiske beslutninger er udført sparsommeligt, produktivt og effektivt.

- Bevillingsoverholdelse bør opgøres såvel med som uden overførselsadgang for at styrke styringssikkerheden.
 - o *Finansdepartementet er enig heri.*
- Det er afgørende, at dataadministration struktureres efter en ensartet registreringsramme, hvis de skal kunne bruges til at opgøre produktivitet og effektivitet i opgaveløsningen.

- *Finansdepartementet er enige heri og inkluderer kommunerne i kommende konto-plan.*
- Mulighederne i Webtas og Mit Perspektiv udnyttes ikke fuldt ud.
 - *Finansdepartementet er enige, men det forventes først løst ved et nyt regnskabs-system.*
- Opfølgning på produktivitet samt evaluering af resultater og løsningseffektivitet anvendes kun i meget begrænset omfang i Selvstyret.
 - *Det indgår som del af det kommende økonomistyringssystem jf. også Holdbarheds- og Vækstplanen.*

! Revisionsudvalget har noteret sig ekstern revisors ovenstående bemærkninger og har spurgt ind til udvalgte forhold jf. nedenfor. Revisionsudvalget er bevidst om, at flere af de nævnte forhold relaterer sig til samme udgangspunkt, f.eks. budgetopfølgning, hvilket ikke nødvendigvis løses fra et år til et andet, men derimod løses over en årrække. Revisionsudvalget vil derfor også fremadrettet fastholde særlig fokus på gentagne bemærkninger, med henblik på registrering af løbende forbedringer.

4.0 Revisionsudvalgets bemærkninger til regnskabet

Revisionsudvalget har med baggrund i ekstern revisors ovennævnte bemærkninger samt gennemgang af de regnskabsmæssige forklaringer fremsat en række spørgsmål. I forbindelse med udvalgets behandling af regnskabet er spørgsmålene oversendt til Naalakkersuisut til besvarelse. Uddrag nedenfor omhandler de spørgsmål, som har givet anledning til bemærkninger fra Revisionsudvalget. Spørgsmålene og svar fremgår i sin helhed af bilag 6.

En række bemærkninger omhandler forhold og temaer, som også blev bemærket for regnskabet for 2014 og som fortsat er åbne.

Spørgsmålene falder i to kategorier – den ene (4.1) omhandler kvalitetssikring og opfølgning på procedurer. Den anden kategori (4.2) relaterer sig til spørgsmål omkring styrket transparens og åbenhed i forvaltningen. Revisionsudvalgets bemærkninger fremgår umiddelbart efter hvert forhold, der er spurgt ind til.

4.1 Kvalitetssikring og opfølgning på procedurer

4.1.1 Anlægs- og renoveringsredegørelsen

Ifølge Budgetlovens § 21, er Anlægs- og Renoveringsfonden en del af Landskassen. Ifølge loven er der et krav om, at redegørelsen skal fremsendes "årligt" (§ 24).

Endvidere står der anført i Regnskabshåndbogens afsnit 3.5 at:

"Anlægs- og renoveringsredegørelsen: Det direktorat der er ansvarlig for koordineringen på anlægsområdet udarbejder Anlægs- og renoveringsredegørelsen. Redegørelsen forelægges senest på Landstingets efterårssamling det efterfølgende år. Det skal tilstræbes, at Anlægs- og renoveringsredegørelsen tilsendes Landstinget samtidigt med Landskassens Regnskab."

Udvalget har tidligere anført, at udvalget er bekendt med, at arbejdet med redegørelsen foregår manuelt, og at en større grad af automatisering af processen fortsat ligger nogle år ude i fremtiden. Udvalget hæfter sig endvidere ved, at Naalakkersuisut i sin opfølgningsskrivelse til Revisionsudvalgets betænkning vedr. godkendelse af Landskassens regnskab for 2013 anførte, at det fortsat ligger Naalakkersuisut tungt på sinde, at arbejdet med udarbejdelse af redegørelsen forenkles, og at den kan fremlægges på Inatsisartuts forårssamling.

Revisionsudvalget har tidligere år kritiseret forsinkelserne, for hvilke der efterfølgende blev redegjort for fra Departementet for Bolig, Byggeri og Infrastruktur. Revisionsudvalget har noteret sig orienteringer fra Naalakkersuisoq for Bolig, Byggeri og Infrastruktur fra henholdsvis april og maj 2016 omkring kvalitetssikring, herunder de beskrevne udfordringer med at opbygge en ny rapportmodel. Det må imidlertid konstateres, at redegørelsen om Anlægs- og Renoveringsfonden for 2014, først blev fremsendt til Inatsisartut i starten af august 2016. Redegørelsen for 2015 er ved Revisionsudvalgets afsluttende behandling den 21. oktober 2016 endnu ikke omdelt til Inatsisartut. Udvalget er af den opfattelse, at redegørelsen principielt bør færdiggøres i nær tilknytning til Landskassens regnskab, hvilket vil sige på forårssamlingen, eller umiddelbart derefter.

! Forholdene har nu eksisteret i en årrække, hvorfor vanskelighederne burde have været afhjulpet og risici for yderligere fejl burde have været afdækket. Revisionsudvalget kritiserer skarpt, at der fortsat er væsentlige fejl i opgørelsen af fonden, samt at redegørelsen fremlægges med så stor forsinkelse. Revisionsudvalget imødeser en snarlig fremlæggelse af Anlægs- og Renoveringsredegørelse for 2015 og rettidig fremlæggelse i 2016.

4.1.2 Kvalitetssikring af grundlaget for aflæggelsen af årsregnskab og løbende rapportering

Der har i de seneste år været fokus på større kvalitetssikring af regnskabet fra ekstern revisor såvel som fra Revisionsudvalget. Det fremgår af flere revisionsbemærkninger, at materialet til brug for aflæggelsen af årsregnskabet fortsat ikke har været tilstrækkeligt kvalitetssikret før overdragelsen til revisor.

Det er Revisionsudvalgets holdning, at Finansdepartementet bør indskærpe betydningen af løbende kontrol (herunder afstemning) af bogholderiet og en løbende afklaring af usikkerheder i bogføringen, således at det sikres, at den løbende budgetopfølgning sker på et validt, opdateret grundlag, hvorved det bedst muligt sikres, at der i årets løb træffes ledelsesmæssige beslutninger på et korrekt grundlag.

Revisionsudvalget spurgte i 2015 til samme forhold og anførte på baggrund af Finansdepartementets svar, at udvalget forventede at kunne konstatere markante forbedringer i enhedernes evner til at implementere hensigtsmæssige forretningsgange, herunder kontrolmekanismer, i forbindelse med regnskabet for 2015.

Revisor har generelt påpeget forbedringer, men også, at den stadig mangelfulde kvalitetssikring også gør sig gældende for den løbende rapportering og budgetopfølgning, hvilket kan svække den økonomistyringsmæssige sikkerhed.

- Revisionsudvalget skal anmode Naalakkersuisut om en redegørelse for, hvilke tiltag, der tænkes iværksat for at styrke kvalitetssikringen af grundlaget for såvel den løbende rapportering og budgetopfølgning som årsregnskabet.

Hertil svarer DcR, ved ASA, under Finansdepartementet:

DcR arbejder løbende med at forbedre den månedlige afstemning og opfølgning på Selvstyrets drift og balance. DcR omlægges og effektiviserer i øjeblikket alle forretningsgange på området. Målsætningen er tredelt;

- 1. Alle relevante konti afstemmes hver måned eller hvert kvartal*
- 2. Afstemninger udbygges med specifikationer, hvor det er hensigtsmæssigt*
- 3. Foretagne afstemninger dokumenteres således at der er dokumentation for den løbende kontrol*

Disse ændringer vil tilgodese en bedre kvalitet i regnskabet løbende igennem året og samtidig sikre et forbedret grundlag for årsregnskabet.

! Revisionsudvalget tager svaret til efterretning og vil fortsat have fokus på en styrket kvalitetssikring. Revisionsudvalget imødeser implementering af nye procedurer i 2016 og forventer i den forbindelse fortsat styrkelse af budgetopfølgningen.

4.1.3 Bevillingsmæssig hjemmel

Revisionsudvalget kan konstatere, at regnskabsforklaringerne ligesom sidste år varierer en del i grundighed og beskrivelsen af årsager til afvigelser. En del af afvigelsesforklaringerne indeholder fortsat ikke begrundelser for, hvorfor der ikke har kunnet skaffes bevillingsmæssig hjemmel for afvigelse.

Af regnskabshåndbogens afsnit 7.3 – ”Retningslinier for udarbejdelse af regnskabsmæssige forklaringer” – fremgår det, at:

”Departementet skal oplyse, hvilke forhold der kan begrunde afvigelserne set i forhold til de gennemførte aktiviteter. Desuden skal det oplyses, hvorfor der ikke har kunnet skaffes bevillingsmæssig hjemmel for afvigelsen.”

De regnskabsmæssige forklaringer til Landskassens regnskab for 2015 indeholder ikke en beskrivelse af, hvorfor der ikke har kunnet skaffes bevillingsmæssig hjemmel for afvigelser for en række hovedkonti.

Der bør i alle tilfælde oplyses en fyldestgørende begrundelse for, hvorfor der ikke har kunnet skaffes bevillingsmæssig hjemmel for afvigelser.

Revisionsudvalget har derfor anmodet Naalakkersuisut om at få uddybet de regnskabsmæssige forklaringer for en række hovedkonti i forhold til afvigelser, hvor der ikke er blevet søgt bevillingsmæssig hjemmel.

Til udvalgets spørgsmål har hvert departement svaret systematisk for hver af de berørte hovedkonti. For så vidt angår en mere generel redegørelse for at rette op på forholdet svarer Finansdepartementet:

En redegørelse vedrørende hvorvidt der er behov for en tilpasning/præcisering af reglen for at sikre bedre regeloverholdelse fremadrettet har ikke været mulig at udarbejde indenfor den fastsatte tidsfrist. Finansdepartementet vil vende tilbage angående dette snarest muligt.

! Revisionsudvalget bemærker, at der undtagelsesvist kan være årsager til, at der ikke kan skaffes bevillingsmæssig hjemmel for afvigelser. Disse årsager kunne med fordel have været kort anført i de regnskabsmæssige forklaringer som også regnskabshåndbogen foreskriver. Revisionsudvalget henstiller, at afvigelser fremadrettet anføres systematisk for hver hovedkonto i de regnskabsmæssige forklaringer, såfremt der ikke har kunnet skaffes bevillingsmæssig hjemmel.

4.1.4 Vakante stillinger og afledte effekter

Revisionsudvalget har bemærket de mange områder, hvorunder der angives at være ubesatte stillinger som begrundelse for afvigelser i forbruget. I udvalgets spørgsmål til Naalakkersuisut er der spurgt ind til årsager og konsekvenser udover de forbrugsmæssige afvigelser. I svarene fremgår det, at der er mange forskelligartede årsager og konsekvenser for hvert område.

! Revisionsudvalget bemærker, at årsagerne til vakante stillinger kan være komplekse og forskelligartede. Revisionsudvalget henstiller, at Naalakkersuisut udarbejder et mere tværgående overblik over vakante stillinger og konsekvenserne heraf på løsningen af kerneopgaver. En vurdering af indvirkningen af vakante stillinger bør desuden anføres i de regnskabsmæssige forklaringer i de tilfælde, hvor vakante stillinger har været årsag til afvigelser i forbruget.

! Revisionsudvalget gentager desuden sin anmodning fra 2015 om, at Naalakkersuisut fremover – i de regnskabsmæssige forklaringer – præciserer, hvilke stillingskategori(er) og jobfunktion(er), der konkret ikke har været besat.

4.2 Transparens og åbenhed i forvaltningen

4.2.1 Generel åbenhed omkring indkøb og udbud af opgaver

I Revisionsudvalgets betænkning fra 2015 blev det anført, at det i lyset af de økonomiske udfordringer som det grønlandske samfund står overfor er vigtigt, at alle dele af samfundet, generelt, bliver bevidste om - og bedre til, at håndtere egen økonomistyring. Endvidere er det udvalgets holdning, at Naalakkersuisut generelt bør arbejde målrettet for at skabe større åbenhed omkring ressourceanvendelsen, og herunder også arbejde for, at oplysninger om ressourceanvendelsen tilgår offentligheden hurtigt og på en let tilgængelig måde. Konkret kunne dette ske ved, at Naalakkersuisut løbende offentliggør, hvilke indkøb af varer og tjenesteydelser, der foretages. Idet Revisionsudvalget er opmærksom på leverandøres evt. følsomhed i forhold til offentliggørelse af priser på enkeltprodukter, bør offentliggørelse i sådanne tilfælde kunne foretages på kontraktsummer som alternativ. En sådan løbende offentliggørelse bør kunne automatiseres, da det ikke er hensigten, at påføre Selvstyret væsentligt øgede administrationsomkostninger i denne forbindelse. Det gælder både vareindkøb samt køb af tjenesteydelser, herunder eksterne konsulenter, som udgør væsentlige poster i regnskabet.

4.2.2 Anvendelse af eksterne konsulenter

I forbindelse med Revisionsudvalgets betænkning vedr. godkendelse af Landskassens regnskab for 2014 og vedr. anvendelse af eksterne konsulenter svarede Naalakkersuisut, at man tog Revisionsudvalgets anmodning om øget åbenhed til efterretning, herunder at de regnskabsførende enheder skal have bedre mulighed for at registrere forskellige kategorier af konsulenttydelser.

Revisionsudvalget har i den forbindelse fulgt op også i år, og spurgt ind til en oversigt over konsulenttydelser:

- Revisionsudvalget anmoder Naalakkersuisut om en liste over, hvilke konsulenttydelser, der indkøbes, hos hvem og til hvilken pris samt beskrivelse af de generelle kriterier, der er anvendt for tildeling af større opgaver.

Samt:

- Hvilken praksis følges i forbindelse med køb af konsulenttydelser, og hvilke formelle retningslinjer arbejdes der for at få indført og fra hvornår.

Til det svarer Finansdepartementet:

Der er i dag ikke etableret egentlige udbudsregler for det offentlige køb af konsulenttydelser. Sådanne indkøb sker derfor primært under iagttagelse af de almindelige forvaltningsretlige grundregler og principper, her særligt proportionalitetsprincippet og princippet om almindelig sparsommelighed i disponeringen. Der er et nyt udbuds- og indkøbscirkulære undervejs. Her vil der blive fastsat en klar grænse for hvornår konsulenttydelser skal i udbud.

Opgørelsen over konsulenttydelser er vedlagt som del af bilag 6. Til opgørelsen har Revisionsudvalget følgende bemærkning:

! Naalakkersuisut har fremsendt oplysninger om anvendelse af konsulenttydelser til udvalget. Udvalget gentager sin henstilling fra tidligere år om, at Naalakkersuisut iværksætter de fornødne tiltag med henblik på fremover, at kunne levere en udspecificeret opgørelse af anvendelsen af konsulenter i Selvstyret som en fast del af afrapporteringen i forbindelse med Landskassens regnskab.

4.2.3 Udbud af opgaver - LH Siunnersorti ApS

Revisionsudvalget har spurgt ind til udlicitering af opgaver til LH Siunnersorti ApS

- Naalakkersuisut bedes oplyse hvilke (udbuds)kriterier, der er fuldt i forbindelse med outsourcing af opgaver til LH Siunnersorti ApS fra Anlægsafdelingen?

Hertil svarer Anlægsafdelingen:

Renoveringssekretariatet er forankret hos bygherrerådgiver Leif Hansen Siunnersorti, der har overtaget de 3 medarbejdere, som i Departementet for Bolig, Byggeri og Infrastruktur, varetog opgaverne i Departementet.

Det blev overvejet at udlicitere opgaven, men valget faldt på Leif Hansen Siunnersorti, da dette selskab alene er bygherrerådgiver. Såfremt opgaven blev udliciteret og opgaven blev forankret i et af de øvrige rådgivningsfirmaer i landet, ville det afskære dette firma fra at udføre projektering af opgaven.

Det kan tilføjes, at tildeling af denne type kontrakter er ikke omfattet af nogen nationale bestemmelser om, at det skal ske efter en eller anden form for udbud. Den aktuelle kontrakt er dermed heller ikke omfattet af det for centraladministrationen gældende indkøbscirkulære.

Revisionsudvalgets opfølgende spørgsmål:

- Anlægsafdelingen angiver, at såfremt opgaven var blevet udliciteret, så ville det valgte firma være blevet afskåret fra at projektere.

Revisionsudvalget anmoder om at få denne del af svaret uddybet.

Hertil svarer Departement for Bolig, Byggeri og Infrastruktur:

Fordi, at såfremt f.eks. Inuplan vandt licitation om bygherrerådgiver så kan Inuplan efterfølgende ikke være projekterende rådgiver - idet de i så fald gav en opgave til sig selv, kontrollerede sig selv og selv fulgte op på at finde fejl hos sig selv. Derfor er opgaven "bygherrerådgiver" og "projekterende rådgiver" altid fordelt på 2 forskellige. Hertil kommer, at normalt beskæftiger en bygherrerådgiver sig ikke også som en projekterende rådgiver. Dette for at sikre rene snit og en specialisering indenfor rådgiverbranchen.

Efterfølgende har Anlægsudvalget spurgt nærmere ind til forholdene omkring LH Siunnersorti ApS og Revisionsudvalget har spurgt ind til etableringen, hvorunder Departement for Bolig, Byggeri og Infrastruktur bl.a. henviser til Forslag til Finanslov for 2016. Spørgsmål og svar er vedlagt som bilag 6.

! Revisionsudvalget tager svarene til efterretning. I forhold til Anlægsudvalgets henvendelse og Revisionsudvalgets opfølgende spørgsmål fremhæver Departementet for Bolig, Byggeri og Infrastruktur beslutningen om at oprette et særligt renoveringssekretariat til sikring af udarbejdelse af sektorplaner i Forslag til Finanslov 2016. Revisionsudvalget vil derfor være opmærksom på dette i forbindelse med gennemgang af Landskassens regnskab 2016.

4.2.4 Vedrørende rentebetaling hovedkonto 73.94.04 - Nukissiorfiit

Nukissiorfiit betaler for indeværende en rentesats på sine lån på 6%, hvilket er meget højt taget det internationale renteniveau i betragtning. Rentebyrden betales via taksterne, af Nukissiorfiits forbrugere. Revisionsudvalget har på den baggrund stillet følgende spørgsmål.

- Naalakkersuisut bedes redegøre for grundlaget for en rentefastsættelse på 6% på udlån til Nukissiorfiit.

Hertil svarer Naalakkersuisut:

Landskassen kan yde årlige anlægsudlån til Nukissiorfiit. Lånene er serielån med en varighed på 20 år, hvilket fremgår af budgetbidraget for hovedkontoen. Renten har i en lang årrække været fastsat til 6 pct. p.a., hvilket i princippet har svaret det niveau for renter og gebyrer, der ville have været gældende hvis der skulle optages 20-årige realkreditlån til finansiering af anlægsudgifterne.

Landskassen har i nogle tilfælde optaget lån til finansiering af anlægsudgifterne, og hvor Landskassen har ydet lån med fast rente til Nukissiorfiit. Landskassen har i disse situationer taget risikoen for udsving i renteniveauet i løbet af den 20-årige afdragsperiode. Renteniveauet og afdragsprofilen er blevet fastsat i forbindelse med de årlige finanslove, jf. budgetbidrag til hovedkonto 73.94.04.

I de sidste par år har Nukissiorfiit på grund af lav anlægsaktivitet ikke optaget nye lån i Landskassen. Det betyder at Nukissiorfiit dermed nedbringer sin rentebyrde og sin gæld til Landskassen. Samtidig er der i de seneste år sket et stort fald i renteniveauet, hvilket tilsiger en lavere lånerente. Derfor er der i finansloven for 2016 vedtaget en udlånsrente på 3 pct. , og i forslaget til finanslov for 2017 er der ligeledes foreslået en rente på 3 pct. ved nye anlægsudlån til Nukissiorfiit. Dermed sker der en tilpasning til det fald, der er sket i det internationale renteniveau.

! Revisionsudvalget bemærker, at rentebetalingen for ny lånoptagelse er nedsat til 3 % først i 2016, hvilket er længe efter internationale renteforhold tilsiger en sådan nedsættelse. Hovedandelen af den eksisterende gæld forrentes imidlertid fortsat med 6 % i en lang række år, hvilket finansieres gennem taksterne på el, vand og varme. Revisionsudvalget henstiller, at Naalakkersuisut tydeliggør betalingen af mér-rente i regnskaberne, f.eks. gennem en udligningskonto. Alternativt kan det overvejes at facilitere en konvertering af den rentebærende gæld på 6% til den aktuelle rentesat på 3%, på lige fod med almene konverteringsmuligheder for almindelige realkreditlån.

! Revisionsudvalget henstiller endvidere, at fordelingsregnskabet for Nukissiorfiit indgår i samme publikation som Nukissiorfiits årsregnskab for skabelse af øget transparens.

4.3 Øvrige spørgsmål fra Revisionsudvalget

Øvrige spørgsmål omfatter temaer, som Revisionsudvalget har spurgt ind til, og hvor Naalakkersuisuts svar er taget til efterretning. Spørgsmålene dækker over en række temaer som udvalget finder væsentlige, herunder det kommende økonomistyringssystem (ERP), skat og skattemæssige tab, hensættelser til storskalaprojekter, undervisning i forvaltningsregler samt repræsentationsgaver. Spørgsmål og svar hertil fremgår i helhed som del af bilag 6.

4.3.1 Indfasning og risikovurdering i forbindelse med nyt økonomistyringssystem (ERP)

Naalakkersuisut er i øjeblikket i gang med at indfase et nyt økonomistyringssystem, som forventes implementeret i 2018. Systemet får stor betydning for den fremadrettede økonomistyring og gennemsigtighed, hvilket både indebærer nye muligheder, men også indebærer risici.

I den forbindelse har udvalget spurgt Naalakkersuisut:

- a) Hvilke effekter forventes det nye ERP system at medføre på administrationen på kort og lang sigt?
- b) Hvilke effekter forventes at blive regnskabsmæssigt målbare, i hvilken grad, og hvornår som følge af det nye system?
- c) Hvilke tiltag foretages der i forhold til at sikre systemets implementering og drift bl.a. i forhold til personalekompetencer og fastholdelse?
- d) Hvilke risici vurderes i øvrigt at være de væsentligste ved systemet og dets implementering, og hvordan søges risici minimeret?

Hertil svarer ASA:

Svar til spørgsmål a:

På kort sigt vil et nyt ERP-system kræve ressourcer fra administrationen til at medvirke ved udvikling - og ændringerne vil forøge administrationens byrde. Ved en succesfuld implementering vil man få et fælles system for hele den offentlige sektor, hvor der på sigt kan skabes mere overblik og gennemsigtighed. Dette vil give bedre ledelsesinformation og mulighed for opnåelse af effektiviseringer i den offentlige sektor. Specifikke gevinster kan eksempelvis være reduktion af ressourcer til håndtering af afgifter, effektivisering af rykkerprocedurer, afstemninger mv.

Svar til spørgsmål b:

ERP systemet forventes implementeret i Sermersooq kommune og Selvstyret 1. januar 2018. De øvrige kommuner er planlagt til implementering 1. januar 2019. De første målbare effekter vil således kunne vurderes i forbindelse med udarbejdelse af grundlag for Finansloven og regnskab for 2019. Graden af effekterne vil være afhængig af projektets forankring i administrationen, implementering og kvalitet af produkt.

Svar til spørgsmål c:

Projektet er forankret med en styregruppe, der repræsenterer såvel kommunerne som Grønlands Selvstyre. Selve projektet ledes af en erfaren projektleder med stor indsigt i økonomiske forhold, it-projektledelse og vilkårene for myndighederne. Det er herudover hensigten at anvende ansatte i kommuner og Grønlands Selvstyre til at medvirke til udvikling af systemet, så der opnås den fornødne opbygning af personalekompetencer. Muligheden for at fastholde kompetencerne vil der i hele projektforsløbet skulle arbejdes med fra såvel Styregruppen som Projektlederens side.

Svar til spørgsmål d:

Systemet implementeres som et fællesoffentligt system med mange selvstændige interessenter. Det er både projektets styrke og svaghed. Det er helt afgørende, at projektet fra leverandørens side bliver opfattet som et projekt med en kunde/ledelse, der træffer de nødvendige og rettidige beslutninger for at overholde tid, funktionalitet og økonomi. På den baggrund må der ske en forankring i de politiske og administrative ledelser, der tilgodeser, at der gives det nødvendige mandat til styregruppen og projektorganisationen under projektets udvikling og implementering.

! Revisionsudvalget tager svaret til efterretning og vil følge udviklingen i den videre implementering af økonomistyringssystemet.

4.3.2 Skat og skattemæssige tab

Revisionsudvalget har tidligere haft fokus på skat og følger i år op med spørgsmål omkring håndteringen af skattemæssige tab.

I den forbindelse har Revisionsudvalget stillet følgende spørgsmål:

- Naalakkersuisut bedes oplyse, hvilke overvejelser, der er gjort og evt. kommende tiltag, der er på vej, for at imødegå skattemæssige tab som følge af sagen omkring Nanoq Beer?

Hertil svarer Skattestyrelsen:

Skattestyrelsen har gennem årene, specielt i forbindelse med nedgangen i den økonomiske aktivitet i 2013/2014, strammet op på de interne procedurer i form af flere kontrolbesøg hos arbejdsgiverne, hurtigere kontakt til de arbejdsgivere som ikke indbetaler den indeholdte A-skat til tiden samt en mere konsekvent udskrivning af bøder til arbejdsgivere som ikke indberetter og afregner A-skat i henhold til lovgivningen.

Der er gennem de senere år afskrevet under 20 mio. kr. årligt i tab på A-skatter i forbindelse med konkurser og lignende, hvilket skal holdes op mod at der årligt opkræves og indbetales over 3 mia. kr. i A-skat, således tabene er under 0,7% årligt, hvilket må anses for tilfredsstillende.

Afslutningsvis skal bemærkes at næsten uanset hvor effektive kontrolforanstaltninger der udarbejdes, er det det stort set umuligt, at gardere sig helt mod egentligt skatteunddragelse og decideret svindel.

I forbindelse med Nanoq Beers konkurs har Skattestyrelsen overdraget fordringen til inddrivelsesafdelingen med henblik på at rejse kravet over for konkursboet. I samme forbindelse er udeståendet afskrevet i Skattestyrelsens regnskaber.

Ved konkursboets afslutning har inddrivelsesafdelingen afskrevet udeståendet endeligt, og selskabet er således ikke længere en sag i Skattestyrelsen.

! Revisionsudvalget tager svaret til efterretning.

4.3.3 Hensættelser på hovedkonto 64.10.25 (storskalaprojekter)

Der er over årene henlagt midler på hovedkontoen også selvom storskalaprojekter ikke længere har samme aktualitet som tidligere.

Revisionsudvalget har i den forbindelse spurgt ind til hensættelserne, som er tiltænkt storskalaprojekter:

- Naalakkersuisut bedes redegøre for, hvorvidt hensættelserne fortsat vurderes som proportionale og relevante i forhold til sandsynligheden for udmøntning af evt. realforpligtelser i forbindelse med storskalaprojekter, herunder aluminiumsprojektet.

Hertil svarer Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel:

Hovedkonto 64.10.25 Storskalaprojekter havde ved udgangen af regnskabsåret 2015 en samlet overførsel med driftsvirkning på 58,9 mio.kr. Beløbet er opstået over en årrække, hvor aluminiumsprojektet i Maniitsoq ikke havde den oprindeligt forventede fremdrift. For så vidt angår 2015, har der ikke været nogen væsentlig forøgelse af hensættelsen.

Bevillingerne skal dække Grønlands Selvstyres udgifter for færdiggørelse af fælles udviklings- og projekteringsindsats i forbindelse med en fortsættelse af projektet – eller alternativt en anden anvendelse af de pågældende vandkraftpotentialer.

Det fremgår af finansloven for 2016, at uforbrugte midler på denne konto skal tilbageføres til landskassen senest 31.12.2019. I forbindelse med forberedelse af finanslovsforslag for 2017 har

departementet et ønske om, at den seneste tilbageførelse til landskassen af eventuelt uforbrugte midler ændres til 31.12.2020. Det sker ud fra et ønske om, dels at være eksplicit og juridisk frigjort for enhver forpligtelse overfor Alcoa før end midlerne disponeres til anden side, dels i forbindelse med Naalakkersuisuts pågående arbejde for at skabe interesse for de pågældende vandkraftpotentialer hos andre internationale investorer efter omstændighederne og med bevillingsmyndighedens forudgående accept at have mulighed for at anvende disse midler helt eller delvist for at opnå en hurtig udnyttelse af potentialerne – og dermed realisere væsentlige beskæftigelsesmæssige og økonomiske fordele for samfundet og landskassen.

Det er derfor departementets opfattelse at den pågældende hensættelse er proportional og tjener et klart formål.

! Revisionsudvalget tager svaret til efterretning.

4.3.4 Obligatorisk undervisning i generelle forvaltningsregler

Revisor foreslår, at der indføres obligatorisk undervisning i de generelle forvaltningsregler i Selvstyret – eksempelvis som e-learning baseret undervisning.

- Revisionsudvalget skal anmode Naalakkersuisut om en stillingtagen hertil – herunder eventuelt fremlægge en plan for, hvorledes dette kan gennemføres.

Hertil svarer ASA:

ASA tager punktet til efterretning og kan oplyse, at der pågår et arbejde med henblik på obligatoriske kurser indeholdende sagsbehandling på flere niveau, herunder ved jobstart (introkursus) og inden for det første kvartal (sagsbehandlingskurser). En sådan beslutning og plan herfor vil dog skulle træffes af en samlet departementschefgruppe.

! Revisionsudvalget tager svaret til efterretning.

4.3.5 Liste over repræsentationsgaver

- Naalakkersuisut bedes fremsende en liste over repræsentationsgaver uddelt til personer for 2015

Hertil svarer Formandens Departement:

Det kan oplyses, at Formandens Departement fører lister over repræsentationsgaver for, hvad Formanden for Naalakkersuisut selv har givet i repræsentationsgaver, samt hvad der har været givet i fællesgaver af det samlede Naalakkersuisut. Disse to oversigter medsendes fsva 2015.

Formandens Departement oplyser i øvrigt, at den fremsendte gaveliste er udtryk for en forsimplet oversigt og fremsender desuden angivelse af formel anledning og begrundelse for de gaver, der er på listen.

! Revisionsudvalget noterer sig, at flere gaver beløbsmæssigt overstiger standardgrænsen, hvilket reglerne giver mulighed for. Revisionsudvalget henstiller til, at anledningen for tilde-
ling af gaver i alle tilfælde angives så præcist, at det klart fremgår, hvilken bestemmelse i
cirkulæret tildelingen sker ud fra.

5. Udvalgets indstilling af revisor for Landskassens regnskaber

Jf. Forretningsordenen for Inatsisartut, § 25, stk. 2, udpeger Inatsisartut Landskassens revisor efter indstilling fra Revisionsudvalget.

Revisionsudvalget indstillede på efterårssamlingen 2015, at Inatsisartut udpegede det statsautorise-
rede revisionsaktieselskab Deloitte til at revidere Landskassens regnskab for 2016, hvilket blev ved-
taget af Inatsisartut. Revisionsudvalget skal herefter indstille landskassens revisor for 2017:

Revisionsudvalget indstiller til Inatsisartut, at Inatsisartut udpeger det statsautoriserede revisions-
aktieselskab Deloitte til at revidere Landskassens regnskaber for 2017.

6. Indstilling vedrørende godkendelse af Landskassens regnskab for 2015

Et enigt udvalg indstiller beslutningsforslaget om godkendelse af Landskassens regnskab for 2015 til vedtagelse.

Med disse bemærkninger skal Revisionsudvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Poul Hansen, formand

Jens-Erik Kirkegaard

Agathe Fontain

Ineqi Kielsen

Debora Kleist

Bilagsoversigt:

Bilag 1: Revisionsprotokollat, Landskassen 2015.

Bilag 2: Revisionsprotokollat, Asiaq 2015.

Bilag 3: Revisionsprotokollat, Mittarfeqarfiit 2015.

Bilag 4: Revisionsprotokollat, Nukissiorfiit 2015.

Bilag 5: Udvalgets spørgsmål- og Naalakkersuisuts svar vedr. revisionsprotokollaterne mv.

Bilag 6: Udvalgets spørgsmål- og Naalakkersuisuts svar vedr. regnskabsmæssige forklaringer mv.